

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 13C/170/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116210550
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Peter Revický
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2021:8116210550.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom Mgr. Petrom Revickým v právnej veci žalobcu: H. Y., B.. XX.X.XXXX, X. XXX XX T. Š. XXX, zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, o vydanie bezdôvodného obohatenia 346,12 Eur a o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, takto

rozhodol:

Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 346,12 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne z tejto sumy od 17.6.2016 do zaplataenia do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

U r č u j e , že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere č. XXXXXXX, z 11.10.2005, uzavretej medzi žalobcom a žalovaným, uvedená v bode 13. vo Všeobecných obchodných podmienkach poskytnutia úveru, v znení: „Dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi, čo do dôvodu aj výšky tak, ako je uvedené v tejto zmluve. Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou.“, j e n e p r i j a t e ľ n á .

Žalobca m á n á r o k voči žalovanému na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o ktorých výške rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenou súdu 18.5.2015 sa žalobca domáhal, aby súd vydal rozsudok ktorým by rozhodol o povinnosti žalovaného vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 346,12 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne z tejto sumy od druhého dňa po doručení žaloby žalovanému do zaplataenia, a zároveň určil, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere č. 8460167, z 11.10.2005, uzavretej medzi žalobcom a žalovaným, uvedená v bode 13. vo Všeobecných obchodných podmienkach poskytnutia úveru, v znení tak, ako je uvedená vo výroku tohto rozsudku, je neprijateľná.

2.1. Žalobu odôvodnil tým, že ide o zmluvu o úvere č. XXXXXXX z 11.10.2005, predmetom ktorej bolo poskytnutie istiny vo výške 14.000,- Sk (464,71 Eur), za poplatok vo výške 11.200,- Sk (371,77 Eur) s tým, že celkovú čiastku vo výške 25.200,- Sk (836,49 Eur) mal (žalovanému) zaplatiť v 10 splátkach po 2.520,- Sk (83,65 Eur), pričom poplatok z predmetného úveru predstavuje 102,44% navýšenie. Žalovanému na predmetný úver zaplatil 810,83 Eur (k čomu poukázal na listinu označenú ako tzv. splátkový kalendár). Žalobca uviedol, že poplatok vo výške 11.200,- Sk (371,77 Eur), je z 2/3 tvorený nákladmi na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou (čl. 13 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru), a že žalovaný mu neposkytol reálne plnenie za takéto poplatok. Ako súčasť formulára zmluvy nebol individuálne dojednaný a svojou výškou na jednej strane, a absenciou zodpovedajúceho protiplnenia na strane druhej, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach

a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a preto predstavuje podľa § 53 ods. 1 OZ neprijateľnú podmienku. Dodal, že zo zmluvy nie je možné zistiť o aké administratívne plnenie ide.

2.2. Podľa žalobcu hrubá nerovnováha v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa spočíva v tom, že si žalovaný nárokuje poplatok za úkony, ktoré nie sú spotrebiteľom vopred známe, ani len svojím obsahom, výška tohto poplatku prevyšuje sumu, ktorú má spotrebiteľ zaplatiť ako úrok, a navyše nie je ničím odôvodnené, prečo poplatok závisí od výške poskytnutého úveru. Nie je jasné, z akých dôvodov žiada žalovaný vyšší poplatok od spotrebiteľa, ktorému požičiava vyššiu sumu, ako od spotrebiteľa, ktorému požičiava menej. Nie je zrejmé ako súvisí výška požičanej sumy s výškou administratívneho poplatku, ak by sa vychádzalo z významu pojmu administratíva podľa slovníka slovenského jazyka, ako správa, riadenie, vybavovanie vecí podniku a pod.

2.3. Žalobca ďalej poukázal aj na rozsudok Okresného súd u Prešov sp. zn. 11C/42/2012 z 13.9.2013, ktorým súd rozhodol o tom, že zmluvná podmienka v úverovej zmluve o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú 2/3, zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorý bol potvrdený rozsudkom KS Prešov sp. zn. 5Co/219/2013 z 21.8.2014, a na výklad § 53a Občianskeho zákonníka, tak ako ho vyjadril Krajský súd Banská Bystrica v rozsudku zo dňa 10.9.2013, sp. zn. 14Co/321/2012, podľa ktorého: „Ustanovením § 53a OZsa do právneho poriadku zavádza i keď nepriamo precedenčný charakter súdneho rozhodnutia v spotrebiteľských veciach, pretože sa ním rozširuje pôsobnosť súdneho rozhodnutia v konkrétnej veci na všetky zmluvné vzťahy, v ktorých dodávateľ použil tú istú, alebo obdobnú zmluvnú podmienku. Z ustanovenia § 53a OZ vyplýva pre dodávateľa povinnosť zdržať sa používania zmluvnej podmienky, ktorú súd v akomkoľvek súdnom konaní označil za neprijateľnú, alebo neprijateľnosť zmluvnej podmienky vyplýva zo samotného rozhodnutia.“ Žalobca dodal, že prvá veta tohto poplatku sa navyše týka uznania dlžnej sumy dlžníkom, a je toho názoru, že uznávací prejav môže byť urobený platne, iba ak by šlo o slobodné, vážne, určité a najmä jednostranné konanie zo strany dlžníka, a v tomto prípade sa jedná o formulárové vtesnanie textu do obchodných podmienok pod zámienkou, aby táto skutočnosť unikla pozornosti dlžníka.

2.4. Podľa žalobcu pojem neprijateľná podmienka vychádza z predpokladu, že ide o zmluvnú podmienku, ktorá napriek požiadavke dobrej viery spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa (čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS). Túto skutočnosť súd preveruje z úradnej moci (rozsudok SD EÚ C-240/98 až C-244/98), pričom neprijateľná podmienka upravená v spotrebiteľskej zmluve je neplatná. Dodal tiež, že predmetná zmluvná podmienka, ktorú žalovaný naďalej používa, už bola ako neprijateľná posúdená aj v ďalších konaniach vedených na Krajskom súde v Prešove (1Co/2/2015, 4Co/52/2015, 17Co/50/2015). Ďalší žalobcovia v obdobných konaniach (spotrebiteľia zastúpený rovnakým advokátom) pritom na tomto mieste k tomu obvykle tiež uvádzajú, že teda v tomto prípade sa nedá uvažovať o výsostnom práve spotrebiteľa, ktorý by nebol viazaný neprijateľnou podmienkou len za stavu, kedy by sa výslovne určenia jej neplatnosti domáhal (§ 3 ods. 5 veta prvá zák. č. 250/2007 Z.z.) s tým, že neprijateľná podmienka je absolútne neplatná (§ 53 ods. 5 OZ), že „je tomu tak samozrejme bez ohľadu na iniciatívu spotrebiteľa“, že naliehavý právny záujem na určení neprijateľností zmluvných podmienok je daný zákonom a nie je potrebné ho preukazovať, a že „s týmto stavom sa vysporiadal“ aj SD EÚ v rozsudku z 21. novembra 2002, Cofidis, C-473/00, keď uviedol, že „Národná právna úprava, ktorá národnému súdu v rámci konania o žalobe podanej poskytovateľom spotrebiteľského úveru proti spotrebiteľovi a spočívajúcej na zmluve medzi nimi uzavretej, znemožňuje po uplynutí premlčacej lehoty z úradnej povinnosti alebo na základe podnetu spotrebiteľa určiť, že podmienka obsiahnutá v zmluve medzi nimi uzavretej je nekalá, je v rozpore so smernicou Rady 93/13/EH.“ (pozn. súdu: v uvedenom rozsudku sa však SD EÚ zaoberal iba povinnosťou národného súdu podľa článku 6(1) hore uvedenej smernice zabezpečiť - v konaní o žalobe podanej dodávateľom proti spotrebiteľovi ochranu spotrebiteľa v zmysle uvedenej smernice aj pri spotrebiteľovej nečinnosti - aby nekalé podmienky neboli pre spotrebiteľa závažné. Už na tomto mieste tak treba poukázať na to, že uvedené rozhodnutie sa týkalo konania o žalobe podanej poskytovateľom proti spotrebiteľovi, a nie procesných podmienok a významu opačných konaní, a v rámci toho povinnosti členských štátov „zabezpečiť“ aby spotrebiteľia neboli viazaní nekalými podmienkami, vrátane možnej odradzujúcej funkcie súdneho rozhodnutia prispievajúcej k ukončeniu používania nekalých podmienok, a teda nie primeranosti, potrebnosti, zmyslu a podmienok akýchkoľvek ďalších resp. rôznych iných súdnych konaní iniciovaných naopak spotrebiteľom a týkajúcich sa opakovane rovnakého predmetu po splnení povinnosti členského štátu podľa článku 6(1) tejto smernice, najmä ak je ochrana žalobcu ako

spotrebiteľa pred ním uvedenými neprijateľnými zmluvnými podmienkami, tak ako je to aj podľa vyjadrení a vedomostí samotného žalobcu uvedených v predchádzajúcom a úvode tohto bodu odôvodnenia, našim štátom už zabezpečená - t.j. ak predmetné zmluvné podmienky už boli vyhlásené za neplatné, z ustanovenia § 53a OZ vyplýva pre dodávateľa povinnosť zdržať sa ich používania, a najmä neprijateľná podmienka je absolútne neplatná (§ 53 ods. 5 OZ), a to všetko bez ohľadu na iniciatívu spotrebiteľa - o čom žalobca, vychádzajúc z jeho žaloby, vie.

2.5. Vo vzťahu k bezdôvodnému obohateniu žalobca všeobecne (bez komentára) uviedol, že zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať náležitosti podľa § 4 ods. 2 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch platného a účinného v čase uzatvorenia úverovej zmluvy, okrem iného sumu, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov (§ 4 ods. 2 písm. a/ zoSU), a ročnú percentuálnu mieru nákladov s tým, že ak nie je uvedené, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov (§ 4 ods. 2 písm. g/ ZoSU). Dodal, že v zmluve tiež absentuje údaj o ročnej úrokovej sadzbe.

2.6. Žalobca uzavrel, že bezdôvodné obohatenie žaluje vo výške rozdielu medzi jeho platbami, t.j. 810,83 Eur a výškou úveru 464,71 Eur, teda vo výške 346,12 Eur. Dodal tiež, že o tom, že sa žalovaný na jeho úkor bezdôvodne obohatil, sa dozvedel od združenia na ochranu občana spotrebiteľa v mesiaci marec 2016, kedy bol informovaný o tom, že predmetná zmluva nemá náležitosti predpísané zákonom. Uviedol, že vo vzťahu k objektívnej premlčacej dobe súdy opakovane posúdili konanie dodávateľov, ktorí porušujú spotrebiteľské právo, ako úmyselné konanie vedúce k bezdôvodnému obohateniu na úkor spotrebiteľov, čo má za následok desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu (k čomu poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/72/2014 z 19.3.2015) s tým, že vo vzťahu k žalovanému rovnako posúdil objektívnu premlčaciu dobu napr. aj Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. 3Co/89/2012 z 8.2.2012 a sp. zn. 7Co/84/2011 z 12.12.2014.

3.1. Žalovaný vo vojom písomnom vyjadrení so žalobou nesúhlasil a navrhol, aby súd žalobu ako neopodstatnenú a premlčanú v plnom rozsahu zamietol. Dôvody uvedené v jeho vyjadrení však boli v prevažujúcom rozsahu vyjadrené úplne všeobecne a bez vzťahu ku žalobným tvrdeniam, spracované zrejme formuláravo, keďže viaceré tvrdenia v ňom nekorešponujú so žalobou vymedzeným predmetom konania a skutočnosťami vyplývajúcimi zo žalobcom predložených príloh, pričom žalovaný k svojomu vyjadreniu nepriložil a ani neoznačil žiadne prílohy či dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.

3.2. Žalovaný namietol premlčanie s tým, že podľa jeho názoru nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia. Mal za to, že k bezdôvodnému obohateniu nedošlo a akýkoľvek nárok na jeho vydanie podlieha zákonne objektívnej premlčacej trojročnej dobe. Namietal tiež, že vydania bezdôvodného obohatenia sa žalobca v zmysle zákona môže domáhať v subjektívnej (dvojročnej) lehote od okamihu, keď sa o bezdôvodnom obohatení dozvedel, a že táto lehota žalobcovi už márne uplynula, a zároveň (pozn. súdu: v logickom rozpore so svojim predchádzajúcim tvrdením), že v žalobe absentujú skutočnosti rozhodujúce pre určenie začatia plynutia subjektívnej premlčacej lehoty.

Žalovaný ďalej nezrozumiteľne (bez bližšieho odôvodnenia) uviedol, že požadovaný nárok žalobcu sa stal premlčaný v subjektívnej aj objektívnej premlčacej lehote, a to dňa 11.1.2013 v rozsahu 844,48 Eur (pozn. súdu: hoci predmetom konania bola suma 346,12 Eur) s tým, že žalobca svoj návrh na súde uplatnil až dňa 18.5.2016, a premlčaniu v subjektívnej lehote došlo v rozsahu 50,- Eur dňa 28.8.2015. Dodal tiež (pozn. súdu: rovnako bez bližšieho vysvetlenia), že navrátenie do predošlého stavu v zmysle Exekučného poriadku nie je možné, a že všetky uhradené splátky boli pripísané na účet veriteľa z exekútorského úradu (pozn. súdu: bez toho, aby uviedol na základe čoho, a bez konkrétneho popretia tvrdení žalobcu o jeho platbách vo výške 810,83 Eur). Uzavrel, že žalobca nijako skutkovo nepreukázal možnosť uplatnenia 10 - ročnej premlčacej lehoty, a poukázal na rozsudky Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co/567/2015, 13Co/557/2015 a 13Co/90/2015.

3.3. Vo vzťahu k určeniu neprijateľnosti zmluvnej podmienky žalovaný namietal, že cena plnenia podľa ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka (účinného ku dňu uzavretia Zmluvy o úvere) nemôže byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou, a poukázal na rozhodnutie Vrchného súdu v Prahe sp. zn. 12Cmo 95/2005 (o tom, že u nebankových subjektov nie je možné obvyklú výšku úrokov odvodzovať z výšky úrokov požadovaných bankami). Napokon žalovaný vo svojom vyjadrení ešte vyjadril súhlas s rozhodnutím o veci bez nariadenia pojednávania. K žalobcom vytýkanému nedostatku náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere sa nevyjadril.

4. Žalobca, zastúpený advokátom, sa k doručenému vyjadreniu žalovaného písomne nevyjadril, hoci ho na to súd pri príprave pojednávania uznesením podľa § 167 ods. 3 CSP vyzval s tým, že na neskôr predložené a označené skutočnosti a dôkazy súd nemusí prihliadnuť (viď aj § 291 ods. 3 CSP).

5. Na prejednanie veci bolo nariadené pojednávanie, na ktoré sa žalovaný neustanovil, svoju neúčast' však ospravedlnil, a preto súd vec prejednal v jeho neprítomnosti.

6. Po nariadení pojednávania žalobca písomným podaním zo dňa 20.9.2021 (15 dní pred pojednávaním, na ktoré boli strany predvolávané 3.8.2021) navrhol rozšírenie žaloby o určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov, túto zmenu žaloby však súd v zmysle ust. § 142 ods. 1 a § 143 ods. 1 CSP uznesením vyhláseným na nasledujúcom pojednávaní nepripustil, keďže v tomto štádiu konania už boli vykonané všetky úkony pri príprave pojednávania (podľa § 167 ods. 2 a 3 CSP) a museli by sa preto opakovať a ďalej dopĺňať, a výsledky doterajšieho konania by tak nemohli byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe.

7. Súd sa oboznámil so žalobou a všetkými prostriedkami procesného útoku a obrany, ktoré strany sporu počas konania uplatnili riadne a včas, vykonal dokazovanie všetkými predloženými listinnými dôkazmi, ktorých odpis bol stranám sporu v priebehu konania doručený (§ 204 CSP), a na základe zhodných (resp. riadne a včas konkrétne nepopretých) tvrdení rozhodujúcich skutočností (§ 132 ods. 1, § 151 a § 186 ods. 2 CSP) a vykonaných dôkazov zistil tento podstatný skutkový stav :

8. Žalobca ako dlžník uzatvoril so žalovaným ako veriteľom o úvere č. XXXXXXXX z 11.10.2005, predmetom ktorej bolo poskytnutie istiny vo výške 14.000,- Sk (464,71 Eur), za poplatok vo výške 11.200,- Sk (371,77 Eur) s tým, že celkovú čiastku vo výške 25.200,- Sk (836,49 Eur) mal (žalovanému) zaplatiť v 10 splátkach po 2.520,- Sk (83,65 Eur), pričom poplatok z predmetného úveru predstavuje 102,44% navýšenie.

9. Zo žalobcom predloženého písomného vyhotovenia tejto zmluvy pritom vyplýva, že veriteľ sa zaviazal poskytnúť dlžníkovi úver v sume 14.000,- Sk a dlžník sa zaviazal zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 11.200,- Sk, t.j. celkovo zaplatiť čiastku 25.200,- Sk v 10 mesačných splátkach po 2.520,- Sk počnúc dňom 28.10.2005 na účet veriteľa, resp. v hotovosti mandatárovi. Zmluva je vyhotovená na predtlačenom zmluvnom formulári žalovaného, do ktorého sa rukou dopisovali iba osobné údaje žalobcu ako dlžníka a vyššie uvedené číselné údaje. Žiadne ďalšie údaje o úvere, najmä údaje o úrokovej sadzbe úveru a spôsobe jej uplatňovania, a dokonca ani možnosti na ich ručné doplnenie do predtlačenej zmluvnej formulára pred podpisom zmluvných strán (teda k tomu určené kolónky), z predloženého písomného vyhotovenia zmluvy nevyplývajú.

10. Vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru predložených žalobcom je v bode 13 uvedené: „Dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi, čo do dôvodu aj výšky tak, ako je uvedené v tejto zmluve. Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou“. Zo žaloby, nespochybných tvrdení žalobcu i predložených príloh tak vyplýva, že poplatok vo výške 11.200,- Sk (371,77 Eur), je v zmysle bodu 13 všeobecných obchodných podmienok, z 2/3 tvorený nákladmi na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou.

11. Medzi stranami napokon ešte nebolo taktiež sporné, že žalobca zaplatil žalovanému na predmetný úver sumu 810,83 Eur, a o tom, že žalovaný sa mal na jeho úkor bezdôvodne obohatiť, sa žalobca dozvedel od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa v mesiaci marec 2016, kedy bol informovaný o tom, že predmetná zmluva nemá náležitosti predpísané zákonom.

12. Z hľadiska vymedzenia rozhodovanej veci súd osobitne zdôrazňuje, že žiadne iné než vyššie uvedené podstatné skutočnosti v konaní stranami konkrétne uvedené a ani zákonom stanoveným procesným postupom súdu (§ 215 ods. 1 a 2 CSP) zistené neboli a ani nevyšli najavo (§ 191 ods. 1 CSP). V tejto súvislosti pritom súd tiež pripomína, že „Všeobecné, vágne a paušálne tvrdenia žalobcu (pozn. súdu: a nepochybne aj žalovaného) neumožňujú súdu ich vecné preskúmanie a nie sú spôsobilé byť predmetom dokazovania. Takéto nesubstancované prejavy žalobcu (pozn. súdu: a nepochybne aj žalovaného) súd v konaní legitímne opomenie a nevykonáva vo vzťahu k ich pravdivosti žiadne

dokazovanie. (in: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 670).

I. Určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky

13. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „ZoSU“) tento zákon upravuje niektoré podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru a ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa.

14. Podľa § 2 písm. b) ZoSU zmluvou o spotrebiteľskom úvere je zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

15. Podľa § 3 ods. 2 ZoSU spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

16. V prejednávacom prípade je zrejmé, že ide o právny vzťah vyplývajúci zo zmluvy o úvere, ktorá má v zmysle ust. § 261 ods. 6 OBZ povahu tzv. absolútneho obchodného záväzkového vzťahu spravujúceho sa ustanoveniami tretej časti tohto zákona. Z nespochybných tvrdení žalobcu ako i z písomnej zmluvy o úvere však vyplýva, že v podrobnostiach ide o nároky medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako spotrebiteľom vyplývajúce zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a právny vzťah (zmluvu) medzi účastníkmi je preto potrebné posúdiť aj podľa zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „ZoSU“), ktorý stanovuje špeciálnu úpravu spotrebiteľských úverov, a Občianskeho zákonníka.

17. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1.1.2008 (ktorým sa v zmysle ust. § 879j OZ spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2008) (ďalej len „OZ“) spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Podľa § 52 ods. 3 OZ dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Podľa § 52 ods. 4 OZ spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

18. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1.3.2010 (ktorým sa v zmysle ust. § 879l OZ spravujú aj právne vzťahy vzniknuté do 28. februára 2010, a ktorého precizované aktuálne znenie zodpovedá preambule týmto ustanovením transponovanej Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, podľa ktorej hodnotenie nekalého charakteru sa netýka podmienok, ktoré popisujú hlavný predmet zmluvy ani vzťah kvalita/cena tovaru alebo dodávaných služieb; keďže hlavný predmet zmluvy a vzťah cena/kvalita môže byť napriek tomu braný do úvahy pri hodnotení primeranosti ostatných podmienok) spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Podľa § 53 ods. 2 OZ za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Podľa § 53 ods. 3 OZ ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané. Podľa § 53 ods. 5 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

19. Podľa § 54 ods. 2 OZ v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

20. Podľa § 53a ods. 1 OZ ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti

takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

21. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

Podľa § 3 ods. 5 veta prvá zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva.

22. Podľa § 298 ods. 2 CSP ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

23. V danom prípade sa žalobca domáhal určenia, že ním označená zmluvná podmienka o tom, že dve tretiny poplatku za úver zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, uvedená vo všeobecných obchodných podmienkach Zmluvy o úvere, o ktorej neprijateľnosti súd už rozhodol (rozsudkom) v inom konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11C/42/2012, je v zmysle ust. § 53 OZ neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

24. Z ust. § 53 ods. 1 OZ (v znení od 1.3.2010) pritom vyplýva, že za neprijateľné podmienky (ktoré sú v zmysle § 53 ods. 5 OZ neplatné), sú považované ustanovenia obsiahnuté v spotrebiteľských zmluvách, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, s výnimkou tých prípadov (v ktorých to neplatí, resp. sa na to neprihliada), ak sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny (a sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne), alebo ak boli individuálne dojednané. Tieto kritériá neprijateľnosti zmluvnej podmienky (ako ustanovenia v spotrebiteľskej zmluve, ktoré nie je vylúčené z posudzovania a spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa) pritom v danom prípade žalobcom napadnutej (označenej) zmluvnej podmienky, uvedenej vo všeobecných obchodných podmienkach zmluvy o úvere, podľa názoru súdu naplnené boli, a toto ustanovenie tak neprijateľnou (a tým aj neplatnou) podmienkou nepochybne je.

25. V prvom rade súd poukazuje na to, že nevidí dôvod na odklon od právoplatných rozhodnutí o neprijateľnosti napadnutej zmluvnej podmienky, na ktoré v žalobe poukázal žalobca (bez námietok žalovaného), a z ktorých preto aj tento súd vychádzal.

26. Súd sa zaoberal aj tým, či žalobcom napadnutá zmluvná podmienka o administratívnej časti poplatku za úver nie je v zmysle Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a ust. § 53 ods. 1 OZ vylúčená z posudzovania neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Takými sú pritom v zmysle uvedenej smernice a aktuálneho znenia ust. § 53 ods. 1 OZ iba zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti (jeho) ceny, a sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne, alebo ak boli individuálne dojednané, medzi ktoré však napadnuté ustanovenie nepatrí. Napadnutá zmluvná podmienka (o tom, že dve tretiny poplatku ako odplaty za úver zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou), totiž jednak nepochybne nebola individuálne dojednaná, keďže bola uvedená iba vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru vypracovaných veriteľom, a (aj keď môžu byť pochybnosti o tom, či sa - v rámci odplaty za úver ako časť určená za náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou - týka hlavného (alebo vedľajšieho) predmetu plnenia a primeranosti jeho ceny, nepochybne nebola vyjadrená ani určito, jasne a zrozumiteľne, a to v samotnej zmluve o úvere (ale len vo všeobecných obchodných podmienkach), a zároveň tak, aby bolo zrejmé za čo presne, za aké konkrétne plnenie, sa má táto časť poplatku platiť. Vzhľadom na to tak nie je vylúčená z

kontroly a pri tejto zmluvnej podmienke bolo možné posúdiť, či nejde o ustanovenie spôsobujúce zjavnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, a to aj z hľadiska jeho predmetu plnenia a primeranosti ceny.

27. Súd pritom dospel k jednoznačnému záveru, že napadnuté ustanovenie, uvedené vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru o tom, že dve tretiny poplatku za úver zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, spôsobuje celkom zjavnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Súd k tomuto záveru dospel na základe toho, že jednak ustanovenie o tomto poplatku nebolo transparentne uvedené v samotnej zmluve o spotrebiteľskom úvere, na ktorú spotrebiteľ pripojil svoj podpis, a tieto náklady a ich význam či dôvod nie sú v zmluve nijako špecifikované (tak aby bolo zrejmé za čo všetko má spotrebiteľ platiť), a najmä toho, že pri ustanovení o tomto poplatku nie je vôbec zrejmé, prečo by poplatok za úver v tejto časti (vo výške 2/3 z poplatku stanoveného na 11.200,- Sk za úver vo výške 14.000,- Sk) za administratívu mal byť závislý od výšky úveru, a mal predstavovať neprimeranú sumu zodpovedajúcu dokonca až 53,3% poskytnutého úveru ($2/3 \times 11.200,- \text{ Sk} / 14.000,- \text{ Sk} \times 100\%$). Žalobcom označená zmluvná podmienka je teda aj podľa názoru súdu neprijateľná.

28. Súd pritom v súvislosti s týmto poplatkom, závislým zrejme od výšky úveru a nejasnosťami za čo sa má platiť, napokon podporne poukazuje aj na aktuálny demonštratívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok podľa § 53 ods. 4 OZ, kde pod písmenom t) sa uvádza, že za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa.

29. Pochybnosti však mal súd o význame a prípustnosti osobitnej žaloby v časti o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom spore, ktoré konajúci súd v minulosti už aj viackrát vyslovil a formuloval v niektorých svojich skorších rozhodnutiach (napr. v rozsudku vo veci 13C/372/2015, 13C/1/2016, a ďalších), v ktorých súd vychádzal z neprípustnosti individuálnej spotrebiteľskej žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky vzhľadom na to, že žalobcovia neobjasnili a nepreukázali naliehavý právny záujem na žiadanom určení. Súd pritom vychádzal z toho, že naliehavý právny záujem na individuálnej žalobe o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky nijako nevyplyva (na rozdiel od toho ako to tvrdili žalobcovia) priamo z ustanovení hmotného práva podľa § 53 OZ, ani z ust. § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa domáhať sa proti porušiteľovi na súde ochrany svojho (konkrétneho) práva (ktoré žalobcovia nešpecifikovali), a ani z ust. § 298 CSP, či poukazu na povinnosť štátu zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol takou podmienkou viazaný.

Konajúci súd v týchto veciach opakovane vyslovil názor, že ak ide len o záujem žalobcu deklaratórne rozhodnutím súdu určiť neprijateľnosť zmluvnej podmienky, o ktorej žalobca, tvrdiac s tým súvisiace hmotnoprávne dôvody, má svoju predstavu, vie, že je neprijateľná, a tiež to, že v inom konaní (napr. v tejto veci v konaní vedenom pod sp. zn. 9C/140/2013) už boli predmetné zmluvné podmienky vyhlásené za neplatné z dôvodu ich neprijateľnosti, že z ustanovenia § 53a OZ vyplýva pre dodávateľa povinnosť zdržať sa ich používania, a že neprijateľná zmluvná podmienka je absolútne neplatná podľa § 53 ods. 5 OZ „a to samozrejme bez ohľadu na iniciatívu spotrebiteľa“ (viď bod 2.3. a 2.4. tohto odôvodnenia), tak právny záujem na tomto určení (význam tohto súdneho konania) - len pre to, aby o tomto (časti právneho vzťahu) nadobudol judikovanú istotu, resp. aby to bolo určené aj v tomto konaní, keď nie je zrejmé či inak vôbec bude resp. má byť toto právo predmetom súdneho konania, teda či si voči nemu žalovaný dodávateľ (napr. aj s poukazom na premičanie) bude na súde vôbec nejaké s tým súvisiace právo uplatňovať a či je takáto súdna ochrana nejakého jeho konkrétneho práva vôbec potrebná - s poukazom na hospodárnosť konania a v zmysle predchádzania zbytočnému rozmnožovaniu sporov, nie je naliehavý. Súd k tomu poukazoval aj na to, že uvedené je ešte zreteľnejšie v prípadoch, ak je žalobca zastúpený advokátom, keď súčasťou právnych služieb advokáta je nepochybne aj poskytovanie základného právneho poradenstva, a jeho úloha a ochranná funkcia práva (tam kde právne normy pôsobia objektívne) tak môže byť a je už primerane naplnená tým, že advokát spotrebiteľovi vysvetlí, aké sú jeho práva a povinnosti a ako sa má zachovať, a nie tým, že ho bude viesť k nepotrebnému nadužívaniu právnych prostriedkov, a za každú cenu, bez rozumného a primeraného záujmu samotného spotrebiteľa, tohoto zaťažovať zbytočnými súdnymi spormi, „tlačiť“ do súdneho konania a zastupovať v ňom.

Súd pritom tiež poukazoval na to, že prípustnosť takejto osobitnej určovacej žaloby nemožno odôvodniť iba poukazom na ust. § 298 CSP, keďže toto ustanovenie je vymedzené ako osobitné oprávnenie súdu resp. osobitná náležitosť rozhodnutia v spotrebiteľských veciach (uviesť znenie takej podmienky vo výroku rozsudku), a nie ako ustanovenie oprávňujúce žalobcu na podanie osobitne k tomu smerujúcej žaloby (porovnaj k tomu aj gramatické vyjadrenie „uviedie vo výroku“ verzus možnosť požadovať aby „sa rozhodlo o určení“). Z hľadiska prvotného posudzovania žalôb a ich účelu totiž netreba stratiť zo zreteľa, že aj určenie neprijateľnosti, a teda neplatnosti zmluvnej podmienky, je nepochybne určením právnej skutočnosti, pričom pre procesnú prípustnosť takejto žaloby (a nie len povinnosť a prípustnosť s tým súvisiaceho predbežného právneho posúdenia a osobitného uvedenia jej znenia vo výroku rozsudku zo strany súdu) je preto nevyhnutné, aby v zmysle ust. § 137 písm. d) CSP možnosť takejto žaloby (vrátane s tým súvisiaceho osobitného právneho významu) vyplývala z osobitného predpisu. Súd pritom zdôraznil, že žiadne súdne konanie nemôže byť samoučelné. Žiadny osobitný predpis pritom možnosť takejto žaloby a jej osobitný význam pre daného konkrétneho spotrebiteľa nikde neustanovuje.

Konajúci súd tiež dodal, že aj z hľadiska doslovného (gramatického) výkladu ust. § 137 písm. d) CSP (umožňujúceho požadovať, aby sa rozhodlo o určení právnej skutočnosti, „ak to vyplýva z osobitného predpisu“) ustanovenie § 298 CSP (toho istého zákona) vo vzťahu k ust. § 137 písm. d) CSP nepochybne žiadnym osobitným predpisom (zákonom) nie je, a teda osobitný význam a ani osobitnú možnosť takejto žaloby pre dotknutého spotrebiteľa v zmysle ust. § 137 písm. d) CSP osobitne nezakladá, a na podanie takejto osobitnej žaloby tak individuálneho spotrebiteľa ani neopravňuje. Súd k tomu poukazoval aj na názor vyjadrený v komentovanej odbornej literatúre, podľa ktorého „hoci výpočet § 137 CSP je len demonštratívny, domnievame sa, že žaloba výlučne na určenie neplatnosti zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom spore už nebude prichádzať do úvahy. Pravidlom budú žaloby, ktorých obsahom je splnenie povinnosti (plniť, vydať bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu, zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie a pod. - porovnaj ods. 2 komentovaného ustanovenia) alebo určenie, či tu právo je (napr. vlastnícke), a súd bude platnosť ustanovení spotrebiteľskej zmluvy posudzovať ako prejudiciálnu otázku.“ (Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarčinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1037.).

V súvislosti s úvahami o (ne)potrebe (naliehavého) právneho záujmu na požadovanom určení pritom konajúci súd v týchto prípadoch napokon tiež poukázal na to, že podľa jeho názoru nestačí a neprichádza do úvahy ani iba prípadný jednoduchý poukaz na ust. § 3 ods. 3 a 5 zák. č. 250/2007 Z.z., ktorý deklaruje, že (ods. 3) každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, a (ods. 5) možnosť spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa domáhať sa na súde ochrany svojho práva proti porušiteľovi. Uvedené ustanovenie v ods. 3 totiž deklaruje iba legitímny cieľ a účel nášho právneho poriadku v spotrebiteľských veciach, t.j. (právo na) ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami bez toho, aby z tohto ustanovenia vyplývali konkrétne práva, resp. spôsoby ako má byť táto ochrana právne zabezpečená, prípadne že sa tak má stať výlučne a vždy iba v súdnom konaní, a že by táto ochrana nemohla byť, v podmienkach nášho štátu, riadne zabezpečená (podobne ako rad ďalších práv, napr. právo na ochranu pred inými neplatnými úkonmi alebo zmluvnými dojednaniami, právo na ochranu majetku a vlastníckeho práva, právo na ochranu obydlia, života a zdravia, atď.) bez nutnej ingerencie súdu už prijatím a objektívnym pôsobením všeobecne záväzných právnych predpisov (stanovujúcich napr. absolútnu neplatnosť právnych úkonov alebo ich častí, nevymáhateľnosť nemravných nárokov, ex offo kontrolu zmluvných podmienok v súdnom konaní tam, kde sa súvisiace vzťahy stanú predmetom konania na súde, a pod. - vid' aj znenie záväzku členských štátov EÚ, vrátane SR, podľa čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS „zabezpečiť“, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa). Nasledujúce ust. v § 3 ods. 5 z.č. 250/2007 Z.z. v nadväznosti na to potom deklaruje právo spotrebiteľa domáhať sa proti porušeniu ochrany svojho práva aj na súde, teda právo na súdnu ochranu, avšak, tak ako vyplýva z doslovného textu aj zrejme účelu tohto ustanovenia, malo by ísť o ochranu jeho konkrétneho práva (s prihliadnutím na jeho povahu), a (vzhľadom na absenciu úpravy ďalších podrobností) za podmienok ustanovených ostatnými zákonmi (upravujúcimi napr. súdne poplatky, právomoc a príslušnosť súdu, podmienky a prekážky konania), a nie o jeho absolútnu nepotrebnú abstraktnú ochranu v zbytočných sporoch bez praktického významu (naliehavého právneho záujmu), v ktorých nie je zjavné o ochranu ktorého jeho konkrétneho práva by vlastne pri osobitnej žalobe na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky malo ísť.

30. Všetky rozsudky, v ktorých konajúci súd ohľadom neprípustnosti a zbytočnosti osobitných žalôb o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky vychádzal z vyššie uvedených názorov (uvedených v bode

29. tohto odôvodnenia) však boli odvolacím súdom zrušené (bez vysvetlenia dôvodov zrušenia týchto rozsudkov namiesto možnosti ich zmeny v zmysle § 388 CSP, ako aj vysvetlenia individuálneho významu týchto žalôb) a vrátené konajúcemu súdu na ďalšie konanie s poukazom na ust. § 3 ods. 3 a ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. a ust. § 298 CSP a právny názor, že spotrebiteľ sa vždy môže domáhať určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky (bez vysvetlenia osobitného významu týchto konaní), a to dokonca bez ohľadu na plynutie času a skutočnosť, či sú tieto zmluvné vzťahy už ukončené, a tiež bez ohľadu na to či si spotrebiteľ už splnil aspoň svoje základné (nesporné) povinnosti a či si dodávateľ voči nemu neprijateľnú zmluvnú podmienku aktuálne vôbec nejako uplatňuje, a preto súd napokon vzhľadom na takúto rozhodovaciu prax tunajšieho odvolacieho súdu, v záujme nepredlžovania súdneho sporu, formálne vyslovil zistenú neprijateľnosť zmluvnej podmienky, ktorej určenia sa žalobca domáhal tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku, hoci žalobca v tomto konaní nijako nevysvetlil, netvrdil a ani nepreukázal, že by bol akokoľvek nútený domáhať sa v tomto smere súdnej ochrany a uplatňovať určenie jej neprijateľnosti vo výroku rozsudku v tomto súdnom konaní.

II. Bezdôvodné obohatenie

31. Skutkové tvrdenia žalobcu o tom, že mu bol poskytnutý úver 464,71 Eur a že na predmetný úver zaplatil 810,83 Eur, neboli v konaní nijako spochybnené, a preto z nich súd ďalej aj vychádzal. Z predloženej písomnej zmluvy o úvere, na ktorú žalobca pripojil svoj podpis, však súd zároveň zistil, že jej písomné vyhotovenie, vzhľadom na jej spotrebiteľskú povahu, neobsahuje viacero osobitných obsahových náležitostí vyžadovaných ZoSU.

32. Podľa § 497 zák. č. 513/1991 Zb. (ďalej len „Obchodný zákonník“ alebo aj „OBZ“) zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

33. Nasledujúce dispozitívne ustanovenia Obchodného zákonníka (od ktorých sa strany v zmysle § 263 ods. 1 OBZ môžu odchýliť) stanovujú výšku úrokov, ich uplatňovanie, ako aj pravidlá splácania a splatnosti úrokov.

34. Podľa § 502 ods. 1 OBZ od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona.

35. Podľa § 503 ods. 2 OBZ ak sa poskytnuté peňažné prostriedky majú vrátiť v splátkach, sú v deň splatnosti každej splátky splatné aj úroky z tejto splátky.

36. Podľa § 503 ods. 3 OBZ dlžník je oprávnený vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky pred dobou určenou v zmluve. Úroky je povinný zaplatiť len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov.

37. V prejednávanom prípade je zrejmé, že ide o právny vzťah vyplývajúci zo zmluvy o úvere, ktorá má v zmysle ust. § 261 ods. 6 OBZ povahu tzv. absolútneho obchodného záväzkového vzťahu spravujúceho sa ustanoveniami tretej časti tohto zákona. Zo skutočností uvedených žalobcom, ako i z písomnej zmluvy o úvere však vyplýva, že v podrobnostiach ide o nároky medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako spotrebiteľom vyplývajúce zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a právny vzťah (zmluvu) medzi účastníkmi je preto potrebné posúdiť aj podľa zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „ZoSU“), ktorý stanovuje špeciálnu úpravu spotrebiteľských úverov.

38. Podľa § 1 ods. 1 ZoSU tento zákon upravuje práva a povinnosti súvisiace s poskytovaním spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru a ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa.

39. Podľa § 4 ods. 1 ZoSU zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná.

40. Obligatórne obsahové náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú uvedené v ust. § 4 ods. 2 ZoSU, podľa ktorého zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať

- a) sumu, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov; ak je to možné, treba uviesť aj súčet týchto platieb s upozornením na možnosť účtovania kompenzácie ušlých výnosov, ak veriteľ chce túto možnosť využiť,
- b) opis tovaru alebo služby, na ktoré sa zmluva o spotrebiteľskom úvere vzťahuje,
- c) cenu tovaru alebo poskytnutej služby,
- d) identifikáciu vlastníka, ak vlastníctvo neprechádza na spotrebiteľa okamihom odovzdania a prevzatia tovaru alebo služby, a podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva spotrebiteľom,
- e) adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť,
- f) meno a adresu spotrebiteľa,
- g) ročnú percentuálnu mieru nákladov; ak nie je uvedená, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov,
- h) podmienky závislé od objektívnych skutočností, pri ktorých splnení môže byť upravená ročná percentuálna miera nákladov,
- i) výpočet nákladov uvedených v § 2 písm. c), ktoré neboli zahrnuté do výpočtu ročnej percentuálnej miery nákladov; ide o určenie podmienok, za ktorých musí spotrebiteľ zaplatiť zvýšené náklady. Uvedie sa výška týchto nákladov, spôsob výpočtu alebo čo najpresnejší odhad.

41. Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

42. Podľa § 40 ods. 3 Občianskeho zákonníka písomný právny úkon je platný, ak je podpísaný konajúcou osobou.

43. Podľa § 4 ods. 5 ZoSU zároveň platí, že od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

44. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

45. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

46. Podľa § 563 OZ - ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal.

47. Podľa § 517 ods. 1 veta prvá OZ dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Podľa § 517 ods. 2 OZ ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis. Podľa § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, v znení platnom v čase vzniku právneho vzťahu (viď § 10c tejto vyhlášky) - výška úrokov z omeškania je o 8 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

48. Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení zmluva o úvere predpokladá záväzok veriteľa, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a záväzok dlžníka poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Ďalší obsah takéhoto právneho vzťahu (vrátane niektorých otázok týkajúci sa úročenia, úrokov a ich splatnosti) je vo všeobecnosti subsidiárne určený dispozitívnymi normami § 498 a nasl. Obchodného zákonníka (ak strany nedohodnú inak). V prípade zmluvy o spotrebiteľskom úvere (čo je aj tento prípad) však zákon pre vznik práva na úroky a poplatky v zmysle § 4 ods. 2 ZoSU, okrem písomnej formy zmluvy, vyžaduje aj jej ďalšie obligatórne obsahové náležitosti. Zmluva musí obsahovať aké úroky má dlžník platiť (a to osobitne aj s prihliadnutím na právo dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky pred dobou určenou v zmluve, a jeho povinnosť zaplatiť úroky len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov), ako i ročnú percentuálnu mieru nákladov, tieto pritom musia byť vyjadrené určitým a zrozumiteľným spôsobom vylučujúcim pochybnosti

o obsahu povinnosti splácať úver a jeho jednotlivé položky, a musia byť uvedené v písomnej úverovej zmluve, na ktorú spotrebiteľ pripája svoj podpis.

48. To znamená, že pre nárok na úroky a poplatky musí byť v písomnej zmluve o spotrebiteľskom úvere dojednaný úrok a uverená ročná percentuálna miera nákladov tak, aby bolo zrejmé ako má spotrebiteľ v závislosti od času celkové náklady (úroky a poplatky) platiť, teda tak, aby bola jasne určiteľná povinnosť platenia úrokov (napr. aj v situácii prípadného predčasného alebo oneskoreného vrátenia peňažných prostriedkov).

49. V danom prípade však zmluva, resp. text zmluvy o spotrebiteľskom úvere tieto náležitosti neobsahuje, poskytnutý spotrebiteľský úver sa preto v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. g) ZoSU považuje za bezúročný a bez poplatkov, resp. podľa § 4 ods. 5 ZoSU veriteľ na úhradu úrokov a poplatkov, ktoré neboli v zmluve uvedené určite a zrozumiteľne, právo nemal. Tým sa majú na mysli nepochybne všetky úroky a poplatky vzťahujúce sa k tomuto úveru.

50. Vzhľadom na to súd považoval túto žalobu za dôvodnú aj v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia, a preto žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi jeho sumu v rozsahu rozdielu medzi peňažnými prostriedkami, ktoré žalobcovi na základe zmluvy o úvere v sume 464,71 Eur zrejme poskytol (a na ktorých vrátenie tak mal nárok) a tými, ktoré žalobca na tento úver podľa jeho nespochybných tvrdení vo výške 810,83 Eur zaplatil, teda vo výške 346,12 Eur. Pokiaľ ide o úroky z omeškania spojené s vydaním bezdôvodného obohatenia (uplatnené odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanému), nakoľko čas splnenia tohto dlhu nie je ustanovený právnym predpisom a žalobca žalovaného o jeho vydanie osobitne nepožiadaval, v zmysle ust. § 563 OZ bol žalovaný povinný vydať žalobcovi toto bezdôvodné obohatenie nasledujúceho dňa po doručení žaloby (doručenej mu 16.6.2016), od ďalšieho dňa je v omeškani s plnením tohto peňažného dlhu, a preto je povinný platiť žalobcovi z dlžnej sumy aj úroky z omeškania. Súd preto žalobcovi priznal uplatnenú sumu bezdôvodného obohatenia spolu so zákonnými úrokmi z omeškania v zmysle ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nar. vlády Slovenskej za čas po jeho splatnosti vo výške o osem percentuálnych bodov vyššej než bola základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania tak, ako je uvedené výrokovej časti tohto rozsudku.

51. Námitku premlčania súd neuznal, nakoľko jednak táto nebola dostatočne konkretizovaná, čo vylučuje jej riadne preskúmanie, a tiež preto, že subjektívna premlčacia doba sa má v zmysle rozhodnej (vzhľadom na nemožnosť dovolacieho prieskumu z dôvodu nízkej hodnoty sporu) a prevažujúcej praxe Krajského súdu v Prešove /podľa ktorej „Každý je povinný poznať právo, no nikomu nemožno nanútiť povinnosť, aby to vedel aj správne aplikovať. Zákon pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby predpokladá to, kedy sa dotknutá osoba dozvedela o bezdôvodnom obohatení a kto ho získal. Nie teda čas, od kedy sa dozvedieť mala a mohla s poukazom na to, že mala poznať právo“ (rozsudok KS PO sp. zn. 20Co/3/2020), „Relevanciu má teda to, od kedy sa dotknutá osoba dozvie, že plniť nemala a nie že plnila“, a že „... pre začiatok plynutia subjektívnej doby je rozhodujúce poznanie skutkových okolností (ani nie tak právneho posúdenia), no okolností nie zo zmluvy, ale okolností z porušenia práva, v danom prípade z bezdôvodného obohatenia (okolnosť, že došlo k porušeniu zákona, o výške bezdôvodného obohatenia a príčinnej súvislosti medzi prvými dvoma okolnosťami)“ (rozsudok KS PO sp. zn. 20Co/1/2019, obdobne aj sp. zn. 7Co/112/2019, a mnohé ďalšie) / počítat' od doby, kedy sa žalobca o možnosti vydania bezdôvodného obohatenia dozvedel prvý krát, čo odvolací súd pri nedostatku iných zistení odvíja až od času konzultácie spotrebiteľa ohľadom zmluvy so združením na ochranu občana spotrebiteľa, pričom táto konzultácia bola v danom prípade, podľa nespochybných tvrdení žalobcu, vykonaná menej než dva roky pred podaním žaloby. Aj z hľadiska objektívnej premlčacej doby lehota na podanie žaloby bola zachovaná, nakoľko bezdôvodné obohatenie v danom prípade vzniklo aj na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky, vzhľadom na čo je potrebné v danom prípade aplikovať 10 ročnú premlčaciu lehotu, keďže podľa rozsudku SD EU z 22. apríla 2021 C-485/19 Profi Credit Slovakia, ECLI:EU:C2021:313 „Zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.

52. O náhrade trov konania súd rozhodoval v zmysle ust. § 262 ods. 1 CSP, podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

53. Žalobca bol v konaní proti žalovanému úspešný v celom rozsahu, preto mu súd voči žalovanému priznal nárok na plnú náhradu trov konania potrebných na účelné uplatňovanie tohto práva v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia. Odvolanie sa podáva na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.